SVOBODA

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — **УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК**

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. C. No. 130. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JULY 10, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 10-го ЛИПНЯ 1993. Ч. 130. РІК C.

ЗВЕРНЕННЯ

До членів і прихильників Української Американської Координаційної Ради

Українська Американська Координаційна Рада як одна із центральних установ в ЗСА є членом СКВУ і обтяжена членською річною вкладкою в сумі 36,000 дол.

Це фінансове зобов'язання УАКРада покривала досі із пожертв своїх членів. Останньо різні вістки про дальшу долю СКВУ спричинили драстичне зменшення вплат нашого членства на Фонд СКВУ. Це створює для Екзекутиви УАКР клопітливу ситуацію. Якщо пожертви наших членів на Фонд СКВУ недостатні, то УАКР, виконуючи свої фінансові зобов'язання, мусить заплатити зі свого бюджету. Такий стан дуже підкопує наші скромні фінансові ресурси і унеможливлює перевести в життя інші важливі акції, головно в галузі допомоги Україні, що є першочерговим завданням УАКРади.

Це спонукує нас звернутися до членства з проханням, в першу чергу до тих, які ще не надіслали нам своїх датків на СКВУ, зробити це можливо скоро, а до тих, які вже вплатили, щоби в міру своїх можливостей доповнили свої датки додатковими вплатами на СКВУ і, таким чином, помогли нам використати наші ресурси на інші важливі потреби.

При цій нагоді пригадуємо, що вплати висилані безпосередньо до СКВУ без замітки, що це від УАКРади, є зараховані і автоматично розділені на УКАР і УККА. Тому просимо пересилати свої пожертви радше через канцелярію УАКРади, а якщо безпосередньо до СКВУ із заміткою, що це від УАКР.

Рівнож просимо всіх членів, які ще не прислали нам свої пожертви на Громадський Фонд і на Фонд Відродження України, зробити це якнайскорше, бо у зв'язку із Третьою Конвенцією УАКР, 2-го і 3-го жовтня ц.р. маємо багато додаткових витрат. Пожертви на Громадський Фонд необмежені, узалежнені від фінансових спроможностей і совісти членів.

Дякуючи нашим членам, які вже зложили свої пожертви на УГромадський Фонд, Фонд Відродження України і на СКВУ і надіючись на дальшу підтримку і додаткові вплати на СКВУ, остаємось

з правдивою пошаною

за Екзекутиву

Уляна М. Дячук,
голова

Д-р Роман Барановський,
секретар

Старшини НАТО прибули в Україну

Київ (УНІАР). — Сюди 5-го липня прибула група старшин НАТО, очолювана начальником сектору країн Східньої Европи підполковником Б. Санешалем. Протягом чотирьох днів групи НАТО та Збройних Сил України розглядатимуть питання, пов'язані з основними напрямками співпраці між військовими структурами. Як повідомила пресова служба міністерства оборони, очікується приїзд в Україну голови Військового комітету НАТО.

До столиці України 6-го липня прибула також група збройних сил Франції, яка протягом тижня розглядатиме спільно з військовиками України різні питання спільного зацікавлення.

У середу, 7-го липня, командуючий Національною Ґвардією України Володимир Кухарець прийняв гостя із Швайцарії — військового аташе, дивізійного генерала Поля Раста. Вони обговорили можливості взаємної співпраці та обміну досвідом.

У СВІТІ

ГОЛОВНОКОМАНДУЮЧИЙ збройними силами Гаїті генерал Рауль Седрас погодився зрезиґнувати, щоб скинений ним президент країни Жан-Бертран Арістід зміг повернутися на батьківщину. Згідно з угодою, досягнутою між цими двома гаїтянськими лідерами під еґідою ООН, Жан-Бертран Арістід повернеться на Гаїті 30-го жовтня цього року.

ЄГИПЕТСЬКА ПРОКУРАТУРА готується до суду над 770 членами терористичної групи „Вартові ісляму". Мова йде про відновлений під іншою назвою „Ісламський джігад", провідники якого організували у 1981 році вбивство президента Анвара Садата. „Вартові ісляму" були знешкоджені незадовго до того, як вони мали здійснити широкомаштабну терористичну акцію, в тому числі атентати на політичних діячів країни.

У ЗВ'ЯЗКУ З РЕЗИҐНАЦІЄЮ Рудольфа Зайтерса, звинуваченого пресою у невмінні організувати ефективні дії поліції під час спровокованих неонацистами вуличних безпорядків, новим міністром внутрішніх справ Німеччини стане Манфред Кантер. Дотепер він керував Християнсько-демократичним союзом у землі Гессен. Його кандидатуру канцлер Ґельмут Коль вже подав на затвердження федеральному президентові Ріхардові фон Вайцзекерові.

ІТАЛІЙСЬКИМ СЛІДЧИМ вдалося виявити частину фінансової імперії заарештованого в січні ц.р. лідера сицилійської мафії Тото Ріїни. У висліді операції в Палермо конфісковано майна на суму до 100 біл. лір, вкладених у земельні ділянки, реклямні агентства та різні фабрики. Гроші, що надходили від наркобизнесу, „відмивалися" через 11 фірм. Поліція вважає, що головні свої багатства керівник підпільного синдикату завбачливо перевів у закордонні банки, тому пошуки продовжаться.

ВПЕРШЕ В ІСТОРІЇ Південно-Африканської Республіки загальні вибори з участю чорних відбудуться 27-го квітня 1994 року. Ця дата затверджена на переговорах, учасники яких обговорювали майбутній конституційний устрій країни. На переговорах також було досягнуто домовлення про створення перехідного органу, який дасть можливість чорній більшості Південної Африки брати участь в управлінні країною в період, що залишився до виборів.

Л. КУЧМА ВІДВІДАВ БАЛТІЙСЬКІ КРАЇНИ

Київ (УНІАР). — Сюди в середу, 7-го липня, повернувся прем'єр-міністер України Леонід Кучма з дводенної візити до Естонії та Литви. У складі української делеґації був також голова правління Національного Банку України Віктор Ющенко.

Л. Кучма зустрівся з президентами двох балтійських країн і з керівниками їхніх урядів. Переговори були дуже успішними. Погляди сторін співпали в усіх обговорюваних питаннях. В Естонії підписано угоду про співпрацю в галузі економіки автомобільного і повітряного транспору, митної співпраці тощо. У Литві домовилися найближчим часом підписати угоду про вільну торгівлю, а пізніше президенти двох країн підпишуть політичний договір.

Повернувшись в Україну, на летовищі в Борисполі, Л. Кучма відповів на кілька запитань журналістів. Він висловив задоволення тим, що і Естонія, і Литва виявили бажання співпрцювати з Україною. Одним з головних питань, які обговорено з керівниками цих країн, був їхній досвід введення національних валют. І в Естоні, і Литві введення власної грошової одиниці пройшло безболісно, тому Україна скерує до цих країн спеціяльну делеґацію для вивчення механізму введення національної валюти.

На запитання, як ставиться він до вимог Федерації Незалежних Профспілок України підвищити мінімальну заробітну платню до 92,000 карбованців, Л. Кучма відповів: „Вони хочуть грати дещо більшу ролю, ніж та, яка належить профспілкам в цивілізованому світі. Ті заклики, які вони сьогодні проголошують, я ні в якому разі не схвалюю. Пора нам вже розповісти народові — хто є хто".

Прем'єр-міністер також висловив переконання, що Україна має залишитися власницею ядерної зброї, розміщеної на її території до моменту повного знищення цієї зброї. І до того часу Україна має залишатися ядерною державою.

Профспілкові лідери невдоволені

Київ (УНІАР). — Тут 7-го липня відбулася пресова конференція, присвячена акції протесту профспілок. Керівники Федерації Незалежних Профспілок заявили, що реакція Верховної Ради і Кабінету Міністрів України на вимоги профспілок була і є незадовільною. На думку профспілкових лідерів, Кабінет Міністрів вдався до тактики зволікання у веденні переговорів з уповноваженою комісією ФПУ. Плідних результатів переговори не дали. Як зазначив перший заступник голови ФПУ Валентин Пожідаєв, Уряд і далі порушує головну тарифну угоду.

У другій половині серпня відбудеться конґрес профспілок з метою визначення тактики дальших дій та становище профспілок під час референдуму 26-го вересня.

М. Ґорбачов назвав атаку на Багдад „помилкою"

Джерзі Сіті, Н.Дж. (Р. Р.). — У четвер, 1-го липня, колишній президент колишнього СССР Міхаїл Ґорбачов у спеціяльній статті висловив свою настанову до бомбардування Багдаду військовими повітряними силами ЗСА. Згадану статтю він написав на замовлення італійської газети „Стампа" і її передрукували понад 100 газет світу.

„Президент Клінтон зробив серйозну помилку, — пише М. Ґорбачов. — Ракетне бомбардування Багдаду — акція неприйнятна і небезпечна незалежно від мотивів, якими можна спробувати виправдати її". М. Ґорбачов не ставить під сумнів необхідність рішучої боротьби з тероризмом і зауважує, що у випадку іракської агресії проти Кувайту світ справедливо підтримав дії ЗСА, однак тоді це було результатом колективного рішення, ухваленого Організацією Об'єднаних Націй, „єдиною установою, яка має право вирішувати подібні питання". Якщо навіть і плянувалося в Багдаді вбивство екс-президента Джорджа Буша, однак замах не відбувся, отже не було негайної загрози для ЗСА. Навпаки, було досить часу для арґументації і леґітимного рішення. Зневаживши прерогативи ООН, ЗСА повернулися на кілька десятиліть назад, „коли вони грали ролю світового жандарма", — пише Ґорбачов і стверджує, що час назад повернути неможливо навіть для такої держави як ЗСА.

Посилання на 51-шу статтю Хартії ООН Ґорбачов також вважає неправомірним, бо, на його думку, така інтерпретація статті відкриває дорогу для сваволі з боку одних країн проти других. І коли б ЗСА повторили позитивний досвід реакції на агресію Саддама Гусейна проти Кувайту, то популярність ЗСА зросла б ще більше. Однак у випадку з Багдадом ЗСА самостійно взяли на себе функції слідчого, обвинувачувача, суду і виконавця вироку. Це підірвало авторитет ЗСА і нанесло великої шкоди ООН. „А ті, хто аплодує не роздумуючи — погані дорадники, — пише М. Ґорбачов. — І серед цих поганих дорадників я, на жаль, змушений відзначити і уряд Росії, якого поспішне і безумовне схвалення бомбардування показує догідливе і недалекоглядне бажання задовольнити сьогочасні вимоги Вашінґтону. Така поведінка зовсім не сприяє утвердженню нової і достойної ролі Росії в сучасній світовій політиці".

Свою статтю М. Ґорбачов закінчує думкою про необхідність приспішити розвиток европейського процесу, створення механізмів міжнародного вреґулювання кризових ситуацій, відсутність якого так неґативно виявилась в юґославській трагедії. „Тому необхідне реформування ООН. Якщо не піти в цьому напрямку, то навіть боротьба з тероризмом не зможе привести до надійного успіху. І замість світового порядку ми матимемо хаос і безконтрольне сваволля сили".

„ВЕЛИКА СІМКА" ДОПОМОЖЕ РОСІЇ

Токіо. — Президент Росії Боріс Єльцин, який прибув до Токіо в четвер, 8-го липня, для зустрічі з лідерами „Великої сімки", добився допомоги в сумі 3 біл. дол. у вигляді позичок і кредитів. Б. Єльцин двічі за останній час відкладав заплановані візити в Японію і, прибувши в Токіо, ще на летовищі попросив пробачення за це. Він сказав, що його затримували вдома справи першочергової важливости, але питання відносин між Росією і Японією є преважливим.

Президент Билл Клінтон пригадав своїм колегам з „Великої сімки" про так званий приватизаційний фонд російських підприємств у сумі трьох більйонів долярів. Кілька тижнів тому Японія, покликуючись на тяжке становище своєї економіки, закликала зменшити розмір приватизаційного фонду до одного більйона долярів. Конґрес ЗСА підтримав пропозицію японців, давши таким чином великий козир супротивникам єльцинських реформ, які твердять, що від Заходу ніколи не дістанеш обіцяного.

Питання світової економіки, а також громадянська війна в республіках колишньої Юґославії обговорювалися у четвер. Напередодні була підготована угода про свободу торгівлі, і керівники делеґацій одностайно заявили, що на переговорах щодо зменшення тарифів і мита у міжнародній торгівлі проявляється явний прогрес. З'єднані Стейти, сильно стурбовані рецесією в країнах Західньої Европи і Японії, запропонували записати в документах зустрічі, що розвинуті країни світу будуть добиватися щорічного економічного зростання на три відсотки, але інші лідери виступили проти, заявивши, що не хочуть зв'язувати себе обіцянками якоїсь конкретної цифри і не хочуть опинитися в безглуздому становищі, якщо запляновані ціль не буде досягнута.

Дебати щодо балканської кризи увінчалися резолюцією, в якій країни „Великої сімки" гарантували боснійським мусулманам підтримку останнього пляну мирного врегулювання, який не передбачає поділу Боснії на три етнічні реґіони.

Лідери прийняли пропозицію президента Клінтона зустрітись в ЗСА у жовтні ц.р. з метою обговорення пекучої проблеми безробіття.

В ЛАТВІЇ ВИБРАЛИ НОВОГО ПРЕЗИДЕНТА

Рига. — Згідно з повідомленням агентства Ассошіейтед Пресс, після двох днів гострих дебат новий парлямент Латвії вибрав у середу, 7-го липня, президента республіки — першого за останні 50 років. Ним став 53-річний Ґунтіс Ульманіс, один з лідерів партії Фармерський союз, яка має своїх представників у парляменті. Хоч Ґ. Ульманіс до останнього часу не був помітною постаттю в латвійському політичному житті, за нього проголосували 53 депутати, проти — 26.

Напередодні обговорення в парляменті головним претендентом на пост президента Латвії вважали 73-річного Ґунарса Мейєровича, громадянина З'єднаних Стейтів, який недавно повернувся до Латвії, де він народився. Однак Ґ. Мейєрович відмовився від свого наміру після того, як йому не вдалося заручитися достатньою підтримкою в парляменті.

Ґунтіс Ульманіс належить до родини прем'єр-міністра довоєнної Латвійської республіки Карліса Ульманіса, якого совєтські окупанти арештували у 1940 році і депортували до Сибіру. Ґ. Ульманіс з родиною також потрапив у Сибір, звідки повернувся у 1946 році. Відомо, що в молодості він вступив до Комуністичної партії, щоб мати змогу вчитися у високій школі, відтак працював економістом, а в новітні часи був одним з ініціяторів запровадження латвійської національної валюти.

Формально Ґ.Ульманіс стає керівником держави, однак усіма практичними справами буде займатися прем'єр-міністер, якого виберуть у найближчі дні. Крім того, значною владою наділено також голову Верховної ради Анатолія Ґорбунова.

Після вибрання президента парлямент прийняв резолюцію, у якій висловлено підтримку сусідній Естонії в її конфлікті з Росією з приводу статусу „русскоязичнаго населенія" на території Естонії. У Латвії росіяни складають ще більший відсоток, ніж в Естонії — майже половину її 2.6-мільйонового населення. Отже, Латвію ще чекає подібний конфлікт.

СОЮЗІВКА ВІДКРИЛА 40-ИЙ ЛІТНІЙ СЕЗОН

Союзівка (Г. Колесса). — Не дивлячись на передбачення дощової погоди, вікенд Дня Незалежности подарував нам напрочуд ясне небо і багато сонця. Союзівка всміхалася до гостей у всій своїй красі. Та як було їй не всміхатися — адже цього року вона у нас ювілятка! Саме 40 років тому оселя широко відкрила свої двері для гостей і назавжди завоювала собі популярність.

Відкриття літнього сезону майоріло різноманітністю мистецьких програм, вміло заплянованих Анею Дидик-Петренко, спортових змагань, забав, товариських зустрічей. Різнокольорові вогні феєрверків опромінювали небо з нагоди свята і всюди панував урочистий погідний настрій.

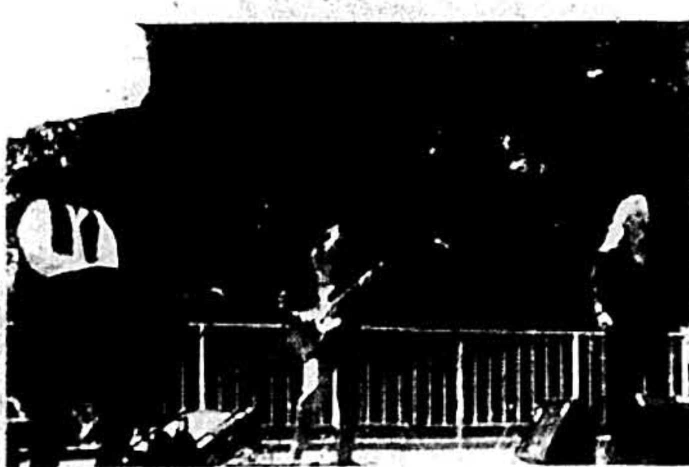
Святкування відкриття сезону почалося у четвер, 1-го липня і тривало аж до неділі, 4-го. Та з огляду на свобідний від праці день гості оселі не хотіли роз'їжджатися навіть у понеділок, адже кожний міг для себе вибрати багато цікавих розваг. За цей час Союзівку відвідали гості з різних сторін ЗСА, Канади та України. Побували на своїй оселі і союзовці, серед них — члени Головного Уряду і члени редакцій видань УН-Союзу: головний секретар Володимир Сохан, головні радні Володимир Квас (колишній довголітній управитель Союзівки), Рома Гадзевич (яка є також головним редактором „Українського Тижневика"), почесний член Головного Уряду д-р Ярослав Падох та член редакції „Свободи" Галина Колесса. Серед гостей можна було бачити всіх „від мала до велика", бо наймолодшими гостями оселі були члени „Табору пташат", яким керувала його організатор Неоніля Сохан.

Мистецькі програми започаткувалися вже у четвер, 1-го липня. Під час традиційного гуцульського вечора виступив ансамбль „Веселий Львів", якого гості оселі мали нагоду почути у ці дні двічі — другий раз у самостійному концерті в залі „Веселки" у неділю вечером. У складі ансамблю — Володимир Цімура, Ігор Костів, Роман Панько, Юрій Антонюк, керівник — Зіновій Кметь. Були виконані українські народні стрілецькі, повстанські пісні, твори Р. Купчинського, В. Третяка, М. Старицького, С. Гулака-Артемовського та інших; велика частина репертуару належить перу провідника ансамблю З. Кметя. Серед них — після „Сильні крила", присвячена В. Івасюкові, після якої прозвучала улюблена всіма „Червона рута" Івасюка і викликала у публіки бажання співати разом з виконавцями.

Повертаючись до першого вечірнього концерту відкриття сезону у суботу 3-го липня, слід відзначити різноманітність складу виконавців, яка вносила свіжість у програму — запальність танців „Чайки" з Йонкерсу, Н. Й. (керівник Володимир Юрченюк, хореограф — Орест Русинко) змінялися співом Віктора Шпортька з Києва (постійного гостя Союзівки на цей літній сезон) і появою на сцені милої конферансьє Мар'янки Гаврилюк.

Не дивлячись на гарячу погоду, денний концерт під відкритим небом у неділю зібрав багато шанувальни-

(Закінчення зі стор. 3)

Співає „Гроно".
(Світлини: Г. Колесса і Р. Гадзевич)

„Веселий Львів"

Виступає „Чайка"

В АМЕРИЦІ

ВКАЗУЮЧИ НА БРАК зацікавлення, Уряд президента Билла Клінтона зменшив на 1,000 місць для переселення до ЗСА осіб із Східньої Европи. Згідно із статистичними даними понад 2 міл. осіб стали бездомними з причин громадської війни на території колишньої Юґославії, але більшість з них не хочуть покидати своїх країн і тому тільки 1,000 осіб зголосилися на іміґрування до ЗСА. Ці додаткові місця були забрані від країн колишнього СССР і надані країнам Східньої Европи. Одначе Державний департамент ЗСА повідомив допомогові організації, що цих 1,000 місць знову повертає для ужитку країн колишнього СССР.

ОПИТИ ОПУБЛІКОВАНІ в середу, 7-го липня, виказують, що виборці, які минулого року голосували за кандидатурою Росса Перо, залишилися дальше вірними його ідеалам і є „скептично" наставлені до президента Билла Клінтона, який старається здобути підтримку цієї групи, готуючись до перевиборів. Керівник опитувального процесу Стенлі Ґрінберг заявив, що Б. Клінтон може здобути їхню підтримку, але це буде доволі важко, бо найперше він мусить доказати, що його політика в загальному поліпшила економіку країни. Крім того він мусів би переконати прихильників Р. Перо, що він значно змінив Уряд, зменшуючи видатки та бюрократію і значно обмежив впливи груп специфічних інтересів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to

Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. —
За зміст оголошень Редакція не відповідає

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Пиррова перемога у бою за бюджет

У передостанньому тижні червня — закінчилася перша тура драматичних змагань у Вашінґтоні за новий державний бюджет. Президент Билл Клінтон формально виграв, бо зголошений ним проєкт бюджету „перейшов" в обох Палатах Конґресу. Але як? Нижча Палата нараховує тепер 261 демократів і 173-ох республіканців, разом 415. Сенат нараховує 100 членів (по двох від кожного стейту, у тому — 58 демократів і 42 республіканці. Звичайно голосування у обох Палатах переходить за партійною лінією. Не цим разом.

Президентський проєкт бюджету — вже після усіх палких дебат на пленумі та узгіднювання позицій бюджету поза залею рад перейшов у Палаті Репрезентантів 219 голосами „за" на 213 — більшістю тільки шістьома голосами. У Сенаті було ще гірше, бо там голоси „за" і „проти" були по-рівному — 49:49. Терези перехилив головуючий у Сенаті віцепрезидент Ел Ґор і таким чином бюджет „перейшов" більшістю одного голоса. Це така пропорція, що вона кидається кожному в очі і коментують її на всі лади на телебаченнях та в газетах. Вийшла така неприємна для президента Клінтона історія тому, що до опозиційних республіканців прилучилися в обох Палатах також демократи. Зокрема підкреслюють, що в Сенаті „зрадив" Президента впливовий демократичний сенатор із стейту Ню Джерзі Френк Лотенберґ. Покищо бюджетові перипетії припинилися, бо Конґрес роз'їхався на короткі вакації: зійдеться знову після державного свята 4-го Липня і тоді залежатиме від Палати Репрезентантів, чи вона погодиться на прийнятий сенатом проєкт чи захоче внести туди нові зміни.

Коренем лиха є принцип, на якому президент Клінтон зрівноважив свій проєкт: нові податки. Загал громадян настрожений проти нових податків, особливо таких, як оподаткування ґазоліни, ґазу до огрівання домів та „запозичення" себе у фондах Медікеру, що зменшить можливість цієї установи помагати фінансово хворим після 60-го року. Проєкт бюджету вірогідно буде схвалений, бо це був би політичний скандал, коли б Конґрес із демократичною більшістю відкинув бюджетовий проєкт демократичного Президента. Билл Клінтон огірчений, переконаний, що правда по його стороні і всю вину скидає на республіканців. Але тут щось мусить бути не впорядку, коли однопартійні конґресмени і сенатори відмовляють однопартійному Президентові своєї підтримки. Причина такої поведінки ясна: кожний із конґресменів і сенаторів мусить оглядатися на настрої і бажання своїх виборців, а голосування за підвищування податків грозить втратою мандату у найближчих виборах.

Сам президент Клінтон опинився у важкій і неприємній ситуації. Маючи у минулорічній ситуації на увазі виключно тільки виграну виборів — зробив стільки обіцянок, що їх невсилі виконати як Президент, тим паче, що деякі з отих обіцянок, як наприклад, допущення гомосексуалістів до всіх родів збройних сил без ніяких обмежень — стрічають спротив. Одна обіцянка справедлива: завести державну опіку над здоров'ям громадян. Такої опіки не мають тільки дві держави у світі — Америка і Південна Африка. Але кошт такої реформи такий велетенський і конґресове лаббі Американської медичної асоціяції таке могутнє, що переведення цієї реформи стоїть під великим знаком запиту. З Білого Дому повідомлено, що теперішнім пріоритетом є зрівноважений бюджет. Тому справа здорової реформи вирине щойно після схвалення бюджету і, мабуть, після літніх вакацій Конґресу. Билл Клінтон критикував Буша за зламання обіцянки, що не підноситиме податків. Сам робить це на велику мірку. Критикував його за недопущення до Америки втікачів із Гаїті — сам робить це у відношенні і до гаїтян і китайців: воно підриває повагу Президента і доводить до небувалого явища, що на телевізійних екранах чуємо насмішки з урядуючого Президента — у першому півріччі його урядування. Ще такого не було в історії Америки.

Михайло Шпонтак

„МОЛОДШИЙ БРАТ" ВИРІС

Годі збагнути, чому деякі американські вчені-політологи продовжують підтримувати агресивно-імперіялістичну політику „старшого брата". Ці пандитимудриці не зважають на пересторогу, висловлену Генрі Кісcіджером: що Росія, утверджуючи свою гегемонію в Східній Европі, може стати знову небезпекою для країн реґіону.

Один з таких пандитів, Джірі Еф. Гав у своїй статті „Росія націляє свою нафтову зброю", в „Ню Йорк Таймс" з 17-го червня, журиться економічними і політичними збитками Росії у зв'язку з постанням незалежної України. Він дораджує, щоб ЗСА сприяли політиці економічного, валютного „люзнього" нового союзу Росії, України й інших колишніх совєтських республік, подібну до тієї, що її Америка підтримує в Західній Европі. На випадок американської підтримки економічної і мілітарної незалежности України, автор лякає загрозою з боку російської армії, яка готова вдатися до „анексії" сербського варіянту в колишній Югославії. Тим часом російська армія і „менаджери" оборонної індустрії Росії є, на думку Дж. Е. Гава, природними союзниками ЗСА, бо вони бояться Китаю, а нові „бизнесмени" потребують американської технологічної допомоги. Отож ЗСА повинні допомогти російській армії і новим підприємцям, якщо вони підтримають поміркованi демократичні й економічні реформи в лоні „люзьної Конференції Незалежних Держав". Такий лад вони приймуть і це служитиме інтересам ЗСА, закінчує автор. Як на таку проросійську політику зареагують більшість новопосталих незалежних держав, колишні поневолені Москвою нації і чи дійсно можна порівняти задум митної юнії суверенних держав Европейської спільноти з московською „конфедерацією самостійних держав" — це Дж. Еф. Гава зовсім не цікавить.

Інший погляд пропонує читачеві Селестін Болен у своїй статті „Україна не є більше молодшим братом", в „Ню Йорк Таймсі" з 20-го червня, з фотографією вітання президента Л. Кравчука з президентом Б. Єльцином. Автор, кореспондентка прочитаного щоденника, свідчить, що Росії навіть тепер трудно погодитись зі втратою території, яку більшість росіян вважають своєю власністю; українці все глибше розуміють, що незалежність вимагає чогось більшого як прапор, квазі-валюта і закордонна політика для переконання світу і Росії, що Україна є серйозною державою, яку належить респектувати. Під час налагодження нових стосунків, два найбільші слов'янські сусіди, колишні совєтські республіки, зі спільною історією, яка є скорше тягарем ніж дороговказом, не знайшли належної підтримки від зовнішнього світу. Щойно недавно, прикував увагу Заходу і ЗСА факт, що Україна після розвалу Совєтського Союзу стала власником поважного ядерного арсеналу, що спричинило відомі проблеми в українсько-російських стосунках. ЗСА зробили перший крок, коли Лес Еспин, секретар департаменту оборони ЗСА, в супроводі спеціяльного посла Строба Телбота та інших офіційних представників Вашінґтону поїхав в Україну, щоб висловити якщо не симпатію щодо Києва, то принаймні зрозуміння інтересів української безпеки. Як Україна й сподівалась, ядерна зброя стала ключем до зміни, коли українські законодавці почали дискусію про „тимчасовий" ядерний статус. Навіть абстрагуючи від „тривожних" теорій, що Україна може перебрати оперативну контролю над ядерною зброєю, сама присутність 2,000 боєголовок на українській території жахала можливістю виникнення меншої „холодної війни" на сході Европи.

Було наївно, каже автор, очікувати, що Україна під погрозами ЗСА і Росії отак просто віддасть ядерну зброю Росії без жодних гарантій безпеки і без фінансової компенсації. Не тяжко зрозуміти, яке це неприємне почуття — перебувати віч-на-віч з сусідом, який не дав жодних підстав йому довіряти.

Після зустрічі президентів Леоніда Кравчука і Бориса Єльцина з'явилися ознаки, що обидві держави готові прийняти американську „плавучу" пропозицію для врятування своїх репутацій, створення міжнародної комісії для контролі ядерної зброї і здійснення плянів щодо її остаточної ліквідації. Два президенти також зробили перші кроки для поділу Чорноморської фльоти пів на пів з тим, що російська сторона залишає за собою базу в Севастополі на підставі оренди. Справа ця ще буде предметом для ратифікації парляментів обох держав, що не виглядає цілком певним. Є дальші труднощі, оскільки політичні проводи обох держав ще не спромоглись зформувати загальні принципи їхніх нових стосунків. Більша і мілітарно сильніша Росія далі трактує свого сусіда як „молодшого брата", проте цю ролю Україна рішуче відкидає. Що більше, в Києві багато хто думає, що економічні труднощі — збільшення цін на енерґоносії, страйк шахтарів у Донбасі, піднімання російських прапорів на 200 кораблях Чорноморської фльоти та провокативні візити російських політиків до Криму є задумані проімперськими силами для ослаблення України і оста-

(Закінчення на стор. 4)

М. Мельник

ХАОС В ЕКОНОМІЦІ

Що за трагедія! Президент Леонід Кравчук створив українську державу і з великою політичною майстерністю втримував і втримує її суверенність. Та економічних проблем він або не розуміє, або (може з ідейних міркувань) розуміти не хоче. Внаслідок того Україна опинилась на ґрані економічного, а за тим і політичного хаосу. Та це не тільки Кравчук. У великій частині української верхівки панує якась економічно-політична схізофренія і не видно на овиді людини чи людей, які зуміли б витягнути економічну політику України зі сліпого кута.

Проблеми ті знаменито ілюструє недавнє звернення „до громадян незалежної України" підписане цілим рядом відомих українських літераторів. Звернення те, між іншими, передрукувала на видних місцях велика кількість часописів.

Автори підтримують сильну президентську владу і журяться небезпекою соціяльного вибуху — що є дуже похвально. Та в основних питаннях соціяльно-економічної політики їхні і стиль і арґументи — ох, такі подібні до стилю і арґументів вісімнадцятих років.

На їхню думку „...тільки справедливий розподіл основних товарів народного споживання здатне врятувати ситуацію. Очевидно, з практичної точки зору, пропозиція — це чиста утопія. Цього роду програму можна впровадити в життя тільки тоді, коли держава має здібність закупити від фабрик і селян усі споживчі товари і тоді, за допомогою державних крамниць, розподілити їх серед населення за встановленими державою цінами. Іншими словами, наші літератори хочуть, щоб демократична держава робила те, що робили диктаторські уряди СССР. І де тут логіка? Як довго треба таких людей переконувати, що в демократичних державах такі речі неможливо успішно виконати?

Далі наші літератори пропонують таке: „Вкрай необхідно перекласти економічний тягар перехідного періоду рівномірно на всі верстви населення, полегшивши тим самим тяжку ношу найбідніших. Для цього прийняти закон про корупцію, ліквідувати будь-які привілеї вищого і середнього чиновництва, накласти високий процентовий податок на комерційні структури і комерсантів, передусім на тих, хто займається не виробництвом продукції, а гандлюванням грішми в умовах інфляції". Усе це, на думку авторів відозви, має зробити держава за допомогою законів і поліції. І тут знову маємо клясичний приклад способу думання старих часів. Спекуляція і корупція розпаношуються там, де на доляр існують і офіційні, і ринкові ціни, де на товари існують і державні, і ринкові ціни, і де державні заборони заторкують таку велику кількість людей, що виконання тих заборон демократична держава впровадити в життя не всилі. Так само неможливо в демократичній державі „...перекласти економічний тягар... рівномірно на всі верстви населення..."

Може автори відозви чули про те, як в 1920 році в Америці ухвалено закон, який забороняв продукувати алькогольні напої. Ми всі знаємо, які були наслідки цього роду неможливих до виконання законів. Існувала теж величезна маса спекулянтів у повоєнній Німеччині. Вони зникли не завдяки законам і поліції, а завдяки економічній реформі.

І далі: „Слід негайно зупинити дику приватизацію багатств, які належать усьому народові, а не купці розбагатілих спекулянтів. Треба заборонити спекуляцію житлом і землею, повернути у державну, комунальну власність квартири і приміщення, скуплені у містах комерційними структурами, суворіше контролювати діяльність комерційних банків".

Така писанина вказує не тільки на неймовірну наївність її авторів, але й на те, що автори ці правдивої економіки вільних ринків для України не хочуть. В економіці вільних ринків є бідні і багаті, і багатих людей злодіями називає тільки маленька горстка непоправних доктринерів. Не вважають теж спекулянтами купців і комерсантів, і не стараються допровадити їх до банкрутства за допомогою проґресивних податків. Люди теж вільно торгують і землею, і хатами, і помешканнями. Та для авторів декларації та багатьох інших — це все є антисоціяльні прояви капіталістичної системи.

Супроти цього роду ідей варто подивитись на економічну політику Б. Єльцина. Не дуже так давно на шефа економічних реформ він взяв Ґайдара. Коли стара ґвардія хотіла його позбутись, Єльцин з усією енерґією його боронив. Він боровся не тільки за ту чи іншу особу, а й за програму переходу Росії до економіки вільних ринків і ту боротьбу він продовжує. Він був змушений поступитись відносно Ґайдара, але відносно економічних реформ він не поступився. Внаслідок того і російський народ, і цілий світ знає, що Росія досить скорим темпом переводить економічну рефор му. І так тільки в одному

(Закінчення на стор. 4)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про проблему, що змушує задуматися

Тепер часто чуємо, а може так було і раніше, як наші знайомі українці, які живуть у ЗСА, вказують на жидівську громаду, як зразок і це у різних аспектах: у вихованні дітей і льояльності до Ізраїля та до релігії, а передусім у жертвенності на різні жидівські цілі.

І, звичайно, при тому останньому прикладі завжди додасться: „Ми на жаль, не жидівська спільнота та не маємо стільки гроша, щоб кидати мільйонами". Це зокрема часто чуємо в останніх роках, коли події у нашій батьківщині вимагають від нас особливої жертвенности та видається, що ніяк не можемо подолати тому, що від нас сподіються та вичікують.

А воно і зрозуміло, що наша спільнота, яка живе тут або і жила перед приїздом найбільшої групи емігрантів після Другої світової війни ніколи не належала до мільйонерів, а коли і такі були, то в дуже, а дуже малій кількості. Не забуваймо, що перша українська еміграція — це були справді найбідніші люди, які не могли вижити на рідній землі та виконували тут найгіршу чорну роботу у копальнях, при митті вікон чи іншій важкій фізичній праці, то й не було у них багато можливостей піднести свій матеріяльний рівень. „Наша" еміграція, біженці із Другої світової війни, приїхала тут також з порожніми руками і починала від фізичної праці та щойно їхні діти стали професіоналами.

Як бачимо, нам досі далеко до жидівської групи, яка мала різні оправдані причини розбагатіти та мати можливість пригорщами давати датки на різні свої цілі. І тут треба признати, що жертвенність їхня велика; так на цілі культурні пов'язані із перебуванням у ЗСА, як ось музеї, видання, чи школи, але також на розбудову своєї держави.

Тож не диво, що ми могли ставити їх за зразок у вихованні у жидівському дусі, традиціях, і жертвенності.

Але ось у найбільше, здається, почитній серед українців газеті „Новое русское слово", яка виходить у Ню Йорку і яку дуже часто наші земляки цитують, зокрема ті, які приїхали тепер з України, появилася стаття про нову жидівську проблему. Показується, що нова хвиля емігрантів із давньої СССР, що заливає ЗСА, а особливо Ню Йорк і славний Брайтон Біч — на думку жидівських кіл, дуже різниться від інших американських жидів. Ці нові поселенці стараються чимскоріше відкинути своє походження, замериканізуватися і хоча вміють доволі скоро розбагатіти та добре заробляти, ніяк не думають дати ні доляра на цілі Ізраїля чи інші, які так близькі почуванням американських громадян жидівського походження. Автор статті із Жидівської федерації у Ню Йорку з жалем стверджує цей брак патріотизму, жертвенности та зацікавлення розвоєм Ізраїля серед новоприбулих, яким до речі багато допомагали та допомагають члени жидівської спільноти. І закликає їх, щоб не були байдужі до розбудови Ізраїля, бо „як не ти — то хто, як не сьогодні, то коли? — питає він співвітчизників.

Цікаво було читати про цю проблему і відразу насунулася думка та питання: „А як воно у нас?" Скільки дають на українські цілі ті новоприбулі наші земляки, які вже унормували тут своє життя, заробляють не гірше від декого із нас та хоча і нарікають на Америку, але самі скоро, скажімо лагідно, „акліматизуються"?

О-КА

ДО ЧИТАЧІВ ЩОДЕННИКА „СВОБОДИ"

Як відомо, в цьому році виповнюється 100 років від появи „Свободи". З того приводу у соту річницю, 15-го вересня, появиться окреме ювілейне побільшене обсягом число нашого щоденника.

Звертаємося до наших дописувачів присилати на цю тему статті та спогади, а також інші матеряли, найпізніше до 15-го серпня.

Також до того самого часу закликаємо присилати статті та інші матеріяли до чергового Альманаху „Свободи" на 1994 рік, в якому будемо відзначати 100-річчя Українського Народного Союзу.

Мирослав Семчишин

ВАРТІСНЕ ВИДАННЯ

(Яр Славутич: „Українська література в Канаді", вибрані дослідження, статті і рецензії, В-во Славута, Едмонтон, 1992)

Передовий український поет, вчений, есеїст, видатний мовознавець-педагог — Яр Славутич, — особлива постать на доволі широкій арені нашого літературного і наукового життя. Многогранність і плоди його таланту чи не в усіх ділянках його творчих зацікавлень давно високо оцінила діяспоральна критика, а в останніх двох роках літературно-наукові кола України теж належно оцінили його кількадесятилітні досягнення. Він одержав в нагороду признання, відзначення і на прилюдних вечорах у його честь і в передових органах преси літературно-наукова громадськість України віддала йому належну шану.

І оцей, за висловом проф. В. Жили „Поет—правдоносець" у 1992 році обдарував нас ще однією (336 сторінок) книгою, що має монографічний характер, бо підсумовує все що вартісне і неповторне. Мова йдеться про своєрідну синтетичну рекапітуляцію його деяких, розмірами більших чи менших, есеїв, статтей, оглядів, рецензій на літературні і нелітераторні теми, розсіяних по різних періодиках, а все це разом територіяльно повязане з Канадою. І це зовсім зрозуміло, бож у Канаді від кількох десятків років перебуває наш шановний автор, і там же проходила львина частина його наукової професійної, видавничої праці, і саме Канада, стала його чи не другою батьківщиною. Там же появились з друку чи не всі, майже найголовніші, твори його життя у кількох різних видавництвах і у його ж власному — „Славута". До заголовка книжки можна б мати деякі застереження, бож самій, в точному смислі того слова, літературі присвячена тільки якась третина всього матеріялу. Ми маємо на увазі перших шість статтей, в яких відображено „Суспільно-релігійні мотиви в ранній українсько-канадській прозі" (рр. 1897—1910), чи дві статті, присвячені двом знаменним канадським літераторам — Іллі Киріякові (відомому з трилогії „Сини землі"), що є своєрідним літописом життя українських поселенців на канадських преріях. Друга — присвячена уродженцеві західніх областей України Іванові Збурі (1880—1940).

Основну вартість для дослідника літератури діяспоральної України, має більша (72 стор.) доволі ґрунтовно написана у формі критичного огляду стаття — „Українська поезія в Канаді". Про оцей свій огляд автор у кінцевих висновках між іншим пише:

„Я спинився довше на коротше, чи більше тридцятьох поетах. Відмовившись від поділу на авторів за стилістичними ознаками, як це було в моїй книжці „Модерна українська 'Модерна українська поезія' (1900—1950 року". У новій книзі (передрук з 1975/76 рр.) він обрав хронологічний підхід. Він пише: „Складаючи Антологію української поезії в Канаді" я підрахував, що до 1975 тут писали і друкували свої вірші щонайменше (!) 300 поетів чи віршувальників... Українська поезія в Канаді багата і різноманітна, але якісно представлена лише окремими одиницями: ледве третина обговорюваних поетів літературно грамотна (!) Решта — це малописьменні автори хочі не позбавлені хисту". І згадана стаття обґрунтована багатющою літературою.

Дві інші статті — „Традиція і модернізм в українсько-канадській поезії" і „Елементи барокко в українській поезії Канади", завершують цю частину передруків, що має виключно літературознавчий характер. У першій з них він зупиняється на таких відомих поетах, як Б. Олександрів, В. Скорупський, Ляриса Мурович, Т. Матвієнко, Віра Ворскло, а особливо більше уваги присвячує Олегові Зуєвському і Маркові Царинникові.

Остання стаття у цьому циклі „Елементи барокко..." замітна тим, що автор дає енциклопедичні інформації про появу бароккового стилю в західньоевропейській літературі і деяких його перших чужинецьких авторів, а в дальшому виявляє бароккові елементи в творах деяких канадських поетів (як от Ірина Макарик, Дан Мур-Данило Муринка і і.).

Другим, логічним завершенням першої синтетичної частини книги Славутича, є ознайомлення читача з головними напрямними українсько-канадської літератури і її представниками — кращими, слабшими, а то й малонадійними авторами у різних періодах часу. Є там теж передруки рецензій, критичних оглядів і. т. п., які Славутич містив впродовж останніх сорок років на сторінках преси чи літературних журналів і їм подібних. Усіх цих оглядів 80, а всі вони так щодо змісту як і форми дуже різновидні: одні глибокопродумані фахові рецензії, інші — це загальні оцінки і міркування, а ще інші це короткі, мемуарні зауваження.

Був час, що тому 20 років були великі і творчі задуми

(Закінчення на стор. 4)

Союзівка...

(Закінчення зі стор. 1)

ків київської групи „Гроно" (Тарас Петриненко, Тетяна Горобець, Олександер Могилівський, звукорежисер — В. Лещенко).

Зорганізовані Сонею Семанишин виставки внесли ще більшу різноманітність у програми вікенду. Оригінальні твори продемонстрували Софія Зєлик (писанки і кераміка), Рем Багаутдин (металеві вироби та ікони), Н. Бих (одяг) та А. Трускало (сорочинки).

Щовечора від п'ятниці до неділі відбувалися забави: у п'ятницю з оркестрою „Звуки Союзівки", а в суботу і неділю — з „Темпо" і „Фата Морганою".

На тенісових кортах у суботу і неділю відбувся перший тенісовий турнір сезону за чемпіонати УСЦАК — Схід.

Не хотілося гостям покидати оселі, розлучатися із друзями та знайомими, тож раз у раз можна було почути: „Скоро побачимося знову... тут, на Союзівці!"

Р. Багаутдин при своїх картинах

Мар'янка Гаврилюк

Кераміка С. Зєлик

Авторський вечір Ганни Черінь у Чикаґо

Червень — місяць ґрадуацій, весіль та ще й славної вже української наукової конференції в Іллинойському університеті. Однак на авторський вечір письменниці Ганни Черінь прийшло чимало любителів мистецького слова.

Літературний вечір, який відбувся 12-го червня, влаштував 84-ий Відділ СУА, традиційно уже разом з Українським Інститутом Модерного Мистецтва у приміщенні Інституту в Чикаго. Привітавши присутніх в імені організаторів імпрези, голова 84-го Відділу СУА Марія Дорожинська представила виконавців цієї програми, добре відомих чикаґській громаді: авторку Ганну Черінь, довголітнього диктора радіопрограми Лесю Самбірську і поетесу Володимиру Демус, збірки якої були видані у 1977 і 1984 роках. Силюетку авторки змалювала В. Демус в дуже гарно опрацьованому вступному слові, в якому деякі цитати з поезій Ганни Черінь навела М. Дорожинська. Цей спосіб представлення авторки був оригінальний і, як опісля довідалися, сподобався слухачам. В. Демус не могла у короткому вступі до програми проаналізувати усі жанри широкої творчости дуже плодовитої письменниці. Отож вона вереважно сконцентрувалася на її ліричній поезії. Питомою прикметою ліричної поезії авторки є безпосередність, близькість з читачем. Вона каже:

То ж коли рядки
мережу в зшитку
і сміюсь і плачу я не раз,
так як дощ мережить
сонце влітку,
читачі мої — усе для вас.

Або:

Мені найкраща з нагород,
з усіх, що тільки є, —
коли мій вірш бере народ
до серця як своє.

У своєму слові В. Демус сказала: „Я хочу сьогодні спинитися коротко ще над деякими різноманітними та характерними аспектами її лірики. В цьому знов мені допоможе авторка" І тут цитувала такі вимовні слова Ганни Черінь:

Кинула муза
чарівний клубок
у саме серце мені:
ядро уяви, джерело думок,
дар відчуття в глибині.
Напряла я з того клубка
темні і барвисті сувої,
і не рвалася пряжа тонка
навіть у нерівнім двобої:
серпанки лірично-ніжні,
спогади в синім
ноктюрні, поем клопітливі
тижні, вірші мініятюрні.

Письменниця — переможець багатьох літературних конкурсів. Від 1949 року донині вона видала коло 25 книжок: сім збірок поезій, один віршований роман „Слова", дві збірки репортажів з її подорожей по світі „Їдьмо зі мною знов" і сатиричні оповідання та гуморески, зібрані у книжці „Хитра макітра". Ганна Черінь також щедро збагатила ділянку дитячої літератури творами для дітей і молоді.

Треба подивляти письменницю, що змогла так багато творити, а крім того працювати, виховувати дочку і одержати на новому місці поселення, новою мовою, дипломи з лінґвістики і бібліотекарства у Чикаґському університеті. А коли працювала довгі роки бібліотекаркою у цьому університеті, старалася увесь час пропаґувати українську справу у цьому престижевому науковому центрі середнього заходу Америки. Вона придбала для бібліотеки понад 20 тисяч українських книжок і журналів.

Тепер вона ніби на емеритурі на Фльориді, але далі продовжує свою письменницьку працю і бере активну участь у житті української громади.

В Україні — тепер вільній і незалежній — недавно перевидано тритисячним накладом її роман у віршах „Слова" і друкуються там ще дві нові книжки „Люстро мого життя" і оповідання для дітей „Нове життя". І напевно у недалекому майбутньому привітають Ганну Черінь в її рідному Києві.

А тепер більше про програму авторського вечора. На початку поетеса читала сама декілька віршів зі своїх збірок поезій. Буває, що письменникам не добре виходить читання їхніх творів. Але не так є у Ганни Черінь. Вона має драматичний хист, міцний голос гарно вміє передати настрій поезії. Слухачі, видно було, з увагою слухали і відповідно реаґували на читання. Часто настрій був веселий. Письменниця вплітає у свої вірші дотепні і погідні моменти бож і вони є дуже потрібною частиною людського буття.

До успіху цього літературного вечора теж дуже багато спричинилася Л. Самбірська. Вона прекрасно читала поезії. Особливо сподобалися публіці читаний на переміну з авторкою вінок її сонетів із збірки „Квіти добра і зла".

Далі почули ми ще уривок з твору „Слова", що його по-мистецьки прочитала Л. Самбірська, та прозою уривки з репортажу з подорожі до Нової Зеляндії. На закінчення авторка подала нам на весело гумореску „Пап-корн".

Рясними оплесками та китицями квітів висловлено подяку письменниці за її виступ і словами признання В. Демус і Л. Самбірській за їхній цінний вклад.

Від Літературного Фонду ім. Івана Франка в Чикаґо Ганну Черінь привітала з її авторським вечором член управи відома рецитаторка Рома Турянська.

Під час перерви у програмі багато учасників вечора придбали книжки письменниці і одержали її автограф. Созянки гостили присутніх солодким і кавою.

Ганна Черінь відмовилася від гонорару і висловила бажання, щоб призначити ці гроші на лікування молоденької поетеси Віки Івченко.

Марія Дорожинська

ШВЕДСЬКЕ БЮРО В ПИТАННЯХ ринку праці повідомило, що в червні ц.р. у країні зареєстровано 445,000 безробітних. Уперше в історії країни ця цифра становить 10 відсотків від усього працездатного населення. Третю частину всіх безробітних складають молоді люди у віці від 18 до 24 років.

У СЕРЕДУ, 7-ГО ЛИПНЯ, понад 50,000 ізраїльтян не вийшли на працю, вимагаючи підвищення платні на 35 відсотків і запровадження мінімуму місячної заробітньої платні в сумі 2,000 шекелів (750 дол.). Страйк організувало велике профспілкове об'єднання країни „Ґістадрут". В результаті страйку в портах були припинені вантажні роботи, не працювала частина лікарських кабінетів і поліклінік, припинили працю податкове управління, всі міністерства, крім міністерства оборони, загальноосвітня програма на телевізії. Страйкарі висловили незадоволення становищем міністра фінансів Авраама Шохата, який відмовився задовільнити вимоги профспілок.

УРЯДОВІ ЧИННИКИ заявляють, що ФБІ ламаючи свою дотеперішню настанову не вмішуватися у спірні політичні питання, тепер вимагає негайного введення в життя правила про п'ятиденне вичікування для покупців ручної вогнепальної зброї. Директор ФБІ Вілліям Сешенс минулого вівтірка післав листа зі своїми пропозиціями генеральному прокураторові ЗСА Дженет Ріно з проханням схвалити його пропозиції та повідомити про своє рішення президента Б. Клінтона. Речник Дж. Ріно сказав, у середу, 7-го липня, що вона ще не мала змоги познайомитися з пропозиціями директора ФБІ тому не знає, як на них буде реагувати.

АМЕРИКАНСЬКА ПРИБЕРЕЖНА сторожа затримала на західньому побережжі країни три судна з 650 китайськими пасажирами. Ці судна дуже подібні до тих, що їх недавно затримано на обидвох побережжях країни. Кораблі з пасажирами затримані недалеко місцевости Бага у Каліфорнії до часу встановлення відповідними властями їх леґального реєстраційного статусу.

БЕРУЧИ УЧАСТЬ у вершинних нарадах економічної сімки в Токіо, президент Билл Клінтон вперше вступив на світову політичну арену, намагаючись закріпити за собою та ЗСА ролю світового провідника. Він вітав домовлення про обниження тариф, заявляючи, що це є важливим переломовим кроком до загального торговельного договору. Ці та інші публічні заяви американського Президента аналітики оцінили, як спробу показати виборцям в ЗСА, що він вміло репрезентує їхню країну на світовій арені.

ВПЛИВОВИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ республіканський сенатор Міч МекКонелл прибув в Україну у середу, 7-го липня з метою консультацій про урядові структури. Свій перший день в Уркаїні він провів у амбасаді ЗСА. М. МекКоннелл плянує подорожувати по Україні та вивчати працю різних установ. Кілька його колеґ, які приїхали раніше, вже вирушили в турне по країні. Першим пунктом призначення стала Одеса.

УРЯД ЗСА ПОВІДОМИВ, що додатково розподіляє поміж стейтами 166.5 міл. дол. на покриття коштів затруднення впродовж літніх місяців міської молоді з убогих родин. Це в загальному дасть 700,000 місць праці для молодих людей країни від 14 до 21 років життя. Все ж таки це буде тільки половиною того, що справді потрібно для затруднення впродовж літніх місяців цих підлітків, які конечно такої праці потребують.

КУБИНСЬКІ ПРИКОРДОННИКИ відкрили вогонь по своїх співгромадянах, які намагалися доплисти до берега там, де розташована американська військова база Ґуантанамо. В результаті обстрілу і вибуху гранат з рук прикордонників загинуло три особи. „Це одна з найжахливіших акцій кубинських властей", — сказав представник Державного департаменту Роберт Ґелбард в інтерв'ю газеті „Маямі Гералд". За його словами, чогось подібного досі не було. Державний департамент надіслав кубинському урядові ноту протесту з приводу такого випадку. Американські дипломати у Гавані повідомили, що вояки берегової охорони Куби обстріляли американський корабель „Міднайт експресс", який опинився недалеко від кубинського берега.

ФУНДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
UKRAINIAN FREE UNIVERSITY FOUNDATION, INC.
P.O. Box 1028, New York, N.Y. 10276

ВШАНОВУЮЧИ СВІТЛУ ПАМ'ЯТЬ

померлих дорогих осіб пожертвували на українську науку, стипендії, українські студії в УВУ слідуючі жертводавці:

Німець, Павло в св. п. дружини Матільди на Постійний Стипендійний Фонд	$10,000.00
Луцька Оксана в св. п. мужа Євгена, на Постійний Стипендійний Фонд	$5.000,00
Витвицька Параскевія в св. п. товаришки Леоніди Зайшла-Левка	200.00
Кузик Дарія в св. п. мужа інж. Дмитра	200.00
Окружний Комітет Українського Народного Союзу в св. п. Степана Чуми	100.00
Палаташ, Ольга в св. п. Ректора УВУ Володимира Янева	25.00
Срефанишин Марія в св. п. мужа Осипа і сина Юрія та сестри Стефанії Періґ	25.00
Іван Хома в св. п. Степана Чуми	10.00

БОЖЕСТВЕННІ ЛІТУРГІЇ І ПАНАХИДИ за померлих членів Фундації, та осіб у світлу пам'ять котрих родина чи друзі зложили пожертви на Фундацію УВУ — відправляються кожного року в останню неділю січня в українських церквах у всіх країнах нашого поселення.

ПРОСИМО слідкувати за нашими оголошеннями.

ДЯКУЄМО всім Вельмишановним Жертводавцям і клонимо наші голови перед пам'яттю покійних. Нехай ласкавий Господь дасть Їм вічний спокій, а світла пам'ять про них залишиться вічна серед нашої спільноти.

УПРАВА ФУНДАЦІЇ УВУ

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого МУЖА І БАТЬКА

СВ. П.

Володимира Мартинця

в четвер, 15-го липня 1993 р.

будуть відслужені

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

в церквах:

в Ґлен Спей, Н. Й.;
в Рочестер, Н. Й.;
в Нюарку, Н. Дж.;
в Ванкувер, Брітійська Колюмбія;
в Йорктовн, Саскачеван;
в Парижі, Франція;
в Лондоні, Англія.

Ласкаво просимо родину, друзів, приятелів, знайомих разом з нами помолитися за душу нам так дорогого покійного.

ДРУЖИНА Й ДОНІ

У глибокому смутку повідомляємо, що у вівторок, 22-го червня 1993 р. після довгої серцевої недуги, нагло відійшов у вічність

бл. п. д-р медицини

ІВАН СМАЛЬ

нар. 23-го вересня 1914 р. в Яструбичах, Сокальщина.

ПАНАХИДА відбулася у четвер, 24-го червня 1993 року о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Буґая, Гемтремк, Миш.

ПОХОРОН почався в п'ятницю, 25-го червня 1993 року з похоронного заведення до церкви Непорочного Зачаття в Гемтремку, а відтак тлінні останки були перевезені на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж. і там похований 28-го червня 1993 р.

Горем прибита:

дружина — ІВАННА з дому ПАСТУШИНСЬКА
дочка — ЛІДІЯ (ДОЗЯ) з мужем д-ром БОГДАНОМ ГАЙДУКЕВИЧЕМ
внуки —
д-р мед. ЮРІЙ з дружиною ВЕНДІ
АНДРІЙ і
ОЛЕСЬ
син — мґр РОСТИСЛАВ з дружиною ВАРВАРОЮ
брат — ВАСИЛЬ з родиною в Україні (Сокаль)
сестра — КАТРУСЯ з родиною в Україні (Львів)
тіточний брат — мґр ВАСИЛЬ ТХІР з дружиною ГАЛЕЮ
і дальша родина, приятелі і знайомі в ЗСА, Канаді й Україні

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ

Вартісне...

(Закінчення зі стор. 2)

видавати великі монументальні, серійними зшитками, книги з ділянки літературознавства і мовознавства. Такими були започатковані, але не скінчені, бо самим автором перервані, видання уже покійного Богдана Романенчука — „Азбуковник. Енциклопедія української літератури". Кропітку і складну працю над ним автор припинив після появи першого тому (1972), а в 1989 році помер на 82-му році життя. Така ж доля постигла монументально запланований „Етимологічний словник української мови" відомого мовознавця Ярослава Рудницького, що почав появлятися окремими зшитками, починаючи з 1962 року. Після появи восьмого зшитка (разом було 776 сторінки) автор припинив працю, дармащо потреба такого саме основного словника в даний час, для престижу української мови у підсовєтській Україні, могла б стати великою подією...

Тематика критичних оглядів деяких книжкових видань, статтей чи особливого значення культурних подій в книзі Славутича, дуже різнородна. Віддзеркалено в них все те, що викликало в автора зацікавлення чи ворушили його ум як поета, вченого, ессіста-літератора. Прочитуючи це все, він маркатно реагував не тільки на різновидні появи з літератури, мовознавства з оно— і топономастики, на літературні ювілеї, але впарі з цим займав він критичне становище до культурного життя взагалі чи окремих подій в Україні. Прочитуємо все вибране Славутичем до передруку в його книжці з певною дозою цікавости, бо вона дає нам ретроспективну картину з давноминулих років, картину синтентичну, що показує нам багатющу галерею тих творчих одиниць, котрі були співучасниками широкорозгорнутого українського культурного процесу.

У цілому, лектури нововиданої книги Славутича, зокрема цієї частини, що торкається, хоч би епізодично тільки другу половину нашого сторіччя, доволі повчальна а прицьому й документальна і в цьому заслуга її неструдженого, всетворчого автора.

„Молодший..."

(Закінчення зі стор. 2)

точного підкорення її Москві. Такий погляд в Москві намагаються спростувати мовляв Росія, має досить своїх власних проблем.

Беручи під увагу взаємно залежну економію, як також переміщання населення, „11 мільйонів росіян в Україні і 4.5 мільйона українців в Росії", підсумовує автор, ніхто не передбачає повторення боснійського конфлікту поміж двома країнами, республіками колишнього Совєтського Союзу. Одначе це не значить, що дорога до нормальних стосунків двох сусідніх держав буде легкою.

На дальші трудноці в стосунках України з Росією вказують дві довші аналітичні статті під спільним заголовком, „Чи Україна має лишитись ядерною?", у впливовому квартальнику „Форін ефферс" (Зовнішні справи), літо 1993 року. Автор першої статті Джан Міршаймер, професор Чикагського університету, підкреслює, що українська ядерна зброя — це єдиний певний засіб для самооборони перед можливим російським нападом. Унеможливлення війни поміж Росією і Україною є більш важливим, ніж дотримання угод про нерозповсюдження ядерної зброї. ЗСА повинні, продовжує автор, дискретно підтримати Україну в затриманні ядерної зброї і переконати Росію, що український ядерний арсенал виконуватиме лише оборонну функцію і не становитиме небезпеки для Росії. Україна була інтегральною частиною нуклеарної надпотуги і вона одідичила частку здобичі — цілком так, як і Росія. ЗСА повинні прагнути до підтримування добрих стосунків з обома сторонами і спромагатися утримувати дискусії між ними у мирному руслі. Америка повинна визнати, що Україна стане ядерною потугою незалежно від настанови Заходу, і в інтересах ЗСА, щоб це сталося цивілізованим шляхом.

Стівен Міллер, директор Центру міжнародних студій, Школи державного правління ім. Дж. Кеннедів Гарвардського університеті, у своїй статті, властиво у другій частині статті „Чи Україна має лишитись ядерною?", спростовує погляд проф. Джана Міршаймера. Автор пише, що коли взяти під увагу кошти і інші комплікації, становище за ядерне озброєння України не витримує критики. Справа власностей є дуже проблематичною. Українську власність колишнього совєтського ядерного арсеналу Росія заперечує і не виглядає, що росіяни добровільно залишать ядерну зброю в руках українців. Це може спричинити конфронтацію між Росією і Україною. Якщоб Україні і вдалося перехопити оперативну контролю ядерного арсеналу на її території, Росія володітиме всією інформацією про українську ядерну зброю. Така ситуація може спокусити Москву до запобіжної війни. Вибір шляху до ядерного роззброєння, твердить автор, є для добра України, миру і стабільности в регіоні. Вибір цей залишить потрібні фінансові засоби для розбудови сильних оборонних збройних сил, закінчує автор статті.

На „журбу" Стівена Міллера, що Росія буде докладно обізнана щодо можливости і уразливости української ядерної зброї, можна відповісти, що така ситуація цілком не зменшує оборонного потенціялу і не знецілює мироносного значення української ядерної зброї в регіоні. Навпаки, якщо росіянам буде відомо, що українці використовують ядерну зброю тільки для самооборони і не мають агресивних намірів проти своїх сусідів, така ситуація допоможе у зміцненні мирного співіснування з Росією й іншими сусідами, та для стабільности в середньо-східній Европі. В додатку, сьогоднішня трагедія Боснії вчить, що ніхто нікому не допоможе боронити свою свободу, якщо загрожена держава не має відповідних власних засобів і „оборонних м'язів" для знеохочення можливого напасника.

Хаос...

(Закінчення зі стор. 2)

місяці квітні переведено в приватні руки 580 великих підприємств, а дотепер приватизація обхопила 1,700 таких підприємств. Було теж в Росії біля 200,000 малих державних підприємств. Досі 60,000 із них приватизовано. Читач помиляється, якщо він думає, що якась авторитетна особа в Україні завдала собі труду і дала дії російського уряду українцям за приклад.

На превеликий жаль, дотепер в Україні українського Гайдара не було (а якби він появився, то його скоро з Уряду вигризли б). Цілком навпаки! В особі Фокіна був його ціковитий антиподі за втримання такої людини при владі боровся Президент Кравчук. Коли Леонід Кучма прийшов до влади, своїми деклараціями відносно економічної політики і енергійними потягненнями в ділянці державної адміністрації він викликав надію, що нарешті почнеться економічна реформа. Та надії ці скоро розвіялись. Замість економічної реформи, маємо економічну політику, основна ціль якої це не скорий перехід до екомоміки вільних ринків, а начебто більш ефективна адміністрація державних підприємств. Кучма продовжує робити декларації про боротьбу з інфляцією за допомогою збалянсованого державного бюджету. Та правдивим показчиком успіху тої боротьби є факт, що скоро після впровадження українських грошей, за одного російського рубля можна було дістати два купони. Під сучасну пору не видно ніякої тенденції, щоб ситуація в значний спосіб поправлялася.

Та воно цілком не диво. От один основний приклад: за державні підприємства відповідає держава. То чому б робітникам не пострайкувати і не змусити Уряд до підвишки платень? І Уряд платні ті або підвищує, або продовжує давати дотації дефіцитним підприємствам, які підвищують платні на власну руку. Платні ті Уряд підвищує не з доходів підприємств, а з фабрики грошей, цебто за допомогою інфляції. Робітники приватних підприємств не можуть домагатись забагато, бо знають, що таким чином можуть допровадити підприємство до банкрутства і стати безробітними. Та в Україні державним підприємствам такі речі не грозять.

Президент Кравчук створив теж останніми часами Надзвичайний економічний комітет, до складу якого входить, між іншими, і голова Фонду Державного Майна і директор Національного Банку. Та виходить, що основним завданням Комітету — це не економічна реформа, а ще сильніше керівництво державними підприємствами завдяки чому начебто зменшиться і інфляція, і спад індустрійної, і сільськогосподарської продукції. Потягнення це людей на кілька тижнів заспокоїть, а тоді хто зна, чи народ остаточно не прийде до переконання, що люди ті нездібні започаткувати економічну політику, яка мала б вигляди на перманентне оздоровлення економіки України.

Уміжчасі економічна ситуація в Росії буде ставати чимраз кращою. Разом з тим чимраз більшій кількості людей в Україні буде приходити на думку: чи не краще було б прилучитись до цієї успішної країни?

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ВАСИЛЬ МАЛІЦЦАК член УНС Відд. 29-го Т-ва ім. „Преображення" в Нантікак, Па. помер 12-го березня 1993 року на 72-му році життя. Нар. 7-го серпня 1921 року у Вілкіс Беррі, Па. Членом УНС став 1939 року. Залишив у смутку сина Івана, дочку Керол Волкел, брата Юрія 5 внуків, племінників і племінниць а також дві сестри Ольгу Шалайду і Анну Сороську. Похорон відбувся 17-го березня 1993 року на укр. кат. цвинтарі Святого Преображення в Нантікак, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Ольга А. Матіщак, секр.

ІВАН РОМАНКІВ член УНС Відд. 221-го Т-ва ім. св. Стефана в Чикаґо, Ілл. помер 25-го березня, 1993 року на 80-му році життя. Нар. 4-го серпня 1912 року в селі Оліїв, Тернопільська обл., Україна. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку дружину Анастазію, дочку Катерину Івасишин, внуків Таню і Оксану з мужем д-ром Володимиром Семків та брата Йосифа і рідню в Україні. Похорон відбувся 30-го березня 1993 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Карачевський, секр.

ІВАН ВЕДМЕДИК член УНС Відд. 334-го в Клівленді, Огайо помер 11-го квітня 1993 року на 78-му році життя. Нар. 1914 року в селі Розділів, Україна. Членом УНС став 1949 року. Залишив у смутку дружину Любу, дочки Віру Кап і Надю Александер, сина Олександра, зятів Юрія Капа і Діка Александра, невістку Джой, внуків Соню, Александра, Вілліяма і Шейну. Похорон відбувся 13-го квітня 1993 року на цвинтарі св. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!

Стефанія Бохонок, секр.

ІРЕНА ВІЛЬЧАЦЬКА член УНС Відд. 2-го Т-ва ім. св. Петра і Павла в Мавнт Кармел, Па. померла 21-го березня 1993 року на 96-му році життя. Народ. у Фльоринці Австро-Угорщина. Членом УНС стала 1942 року. Залишила у смутку дві дочки Анну Вільчацьку і Перл Реджістер, синів — Сема, Рассела, Волтера і Роберта. Похорон відбувся 24-го березня 1993 року на цвинтарі св. Петра і Павла в Мт. Кармел, Па.

Вічна Її Пам'ять!

Моніка Писарчик, секр.